

Spotykając się z tak ciekawym i zarazem obcym nam kulturowo krajem jak Tadżykistan (a może właśnie dlatego ciekawym?) często napotykamy barierę pewnych pojęć i znaczeń, które nic nam niemówią, a które wobec tego postaramy się wyjaśnić:

A

Afganiec - gorący wiatr przynoszący od strony Afganistanu tumany pustynnego kurzu

B

Basmacze - słowo "Basmacz" wywodzi się z turecko-uzbeckiego słowa "basmadży" czyli rabuś, ciemieżca. Basmaczami nazywano dawniej bandy koczowników żyjących z napadów i rabunków. Jednak na dzień dzisiejszy jak to bywa obraz nie chce być czarno-biały. Bardzo często Basmacze to byli także wojownicy z władzą radziecką, co jednak nie umniejsza problemu, iż zdarzało się im krzywdzić ludność cywilną.

C

Czajchana - herbaciarnia, z reguły większość czajchan to nie tylko herbaciarnia ale także restauracja.

Czynar - drzewo z rodziny platanowców dające cień w upalne dni

D

Dastarchan - jedwabny, barwny obrus służący za stół, rozłożony na dywanie

Dułma - rodzaj gołąbków, w których kapustę zastępują liście winogron

F

Farmon - rozporządzenie władcy

K

Kisz-misz - suszone czarne winogrona bez pestek

Kiszlak - wieś

Kurbaszi - dowódca oddziału basmaczy

M

[Mantu](#) - gotowane na parze pierożki

O

OWIR - Otdel Viz i Registracji (Oddział do spraw wiz i rejestracji). Zgodnie z obowiązującym prawem, trzeba się zarejestrować po przybyciu do Tadżykistanu w ciągu trzech dni roboczych w miejscu gdzie się zatrzymałeś. Jeżeli to jest hotel który ma uprawnienia (państwowy hotel) to administracja hotelu rejestruje cię sama. Jeżeli jest to mieszkanie lub hotel prywatny, to rejestruje właściciel mieszkania lub samodzielnie trzeba się zwrócić do OWIR'u o rejestrację. W przypadku zmiany miejsca pobytu z wymieldowaniem i zamieldowaniem (nie odnosi się do

wyjazdu w góry) trzeba się przerejestrować w ciągu trzech dni roboczych. Koszty rejestracji to 15\$ plus 20 somoni. Przy wyjeździe z kraju służby celne mogą sprawdzać czy obcokrajowiec był zarejestrowany. Jeżeli nie, to płaci się karę 50 do 60 minimalnych płac (równowartość 20 somoni), czyli 1000-1200 somoni (300-350 \$).

P

Pałasy - poduszki do siedzenia na ziemi

Parandża - zasłona za którą kobiety - zgodnie z muzułmańskim zwyczajem - chowały twarze. Dziś w zasadzie bardzo rzadko spotykana w Tadżykistanie.

Płow - tradycyjna potrawa tadżycka na bazie ryżu i mięsa zwykle baraniny. Istnieje conajmniej kilkanaście rodzajów płowu: tadżycki, hisarski, samarkandzki, pamiński itd.

T

Tiubietiejka - charakterystyczne nakrycie głowy noszone przez mieszkańców Tadżykistanu. Klasycznie czarne z wychawtowanymi białymi wzorami. Obecnie coraz więcej takich "czapek" widać na ulicach kolorowych. Kolor biały skromnej tiubietiejki z reguły oznacza osobę duchowną

Toj - uczta na cześć gościa. W Tadżykistanie wg przysłowia "gość w dom - szczęście w dom"; Toj należy do dawnych obyczajów przestrzeganych na wsi ściśle po dziś dzień. W zasadzie jedynym obowiązkiem i nakazem goście jest nie odmówić przyjęcia poczęstunku gdyż taka odmowa mogłaby urazić gospodarza.